

Onderzoeksagenda varkenshouderij 2017-2020

De Nederlandse varkensvleesketen staat voor grote uitdagingen. Enerzijds zijn er kansen vanwege een groeiende vraag naar hoogwaardige, dierlijke voedingsmiddelen en anderzijds uitdagingen vanwege maatschappelijke zorgen over diergezondheid, dierwelzijn en schaalgrootte van veehouderijbedrijven in de Nederlandse samenleving.

Om effectief aan de uitdagingen te kunnen werken is een visie met Uitvoerings- en Innovatieagenda opgesteld: Recept voor Duurzaam Varkensvlees. Deze visie is de leidraad voor de onderzoeks- en innovatieagenda voor de varkenshouderij die de Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV) heeft opgesteld.

De POV heeft met ketenpartners varkenshouderij een krachtige onderzoeksagenda neergezet voor de jaren 2017-2020. Naast inhoudelijke agendering zetten we vanuit de primaire sector in op samenwerking met bedrijfsleven, onderzoek en overheid. De POV beoogt met deze onderzoeksagenda onderlinge samenhang te brengen en te werken aan één gemeenschappelijke visie zoals verwoord in het Recept voor Duurzaam Varkensvlees en uitgewerkt in de Innovatie en uitvoeringsagenda.

De innovatie- en uitvoeringsagenda omvat te veel uitdagingen om in één keer te kunnen oppakken. Deze onderzoeksagenda vormt de basis voor een groeimodel. Daarmee wordt gewerkt aan integraliteit van de thema's, cross-overs en waarborg van organisatorische en inhoudelijke afstemming van de lopende en toekomstige projecten.

In dit document worden de contouren van zowel de inhoudelijke onderzoeksagenda als de governance beschreven.

Na het wegvallen van de Productschappen heeft de POV gezocht naar nieuwe financieringsmogelijkheden voor het onderzoek in de varkenshouderij. De onderliggende onderzoeksagenda is daar het resultaat van. Samen met overheid en sector (primaire sector en bedrijfsleven) is een passend financieringsmodel ontwikkeld dat de Onderzoeksagenda Varkenshouderij 2017-2020 mogelijk maakt.

Ambitie

De varkensvleesketen heeft als ambitie in 2020 wereldwijd toonaangevend te zijn in duurzaamheid en maatschappelijk gewaardeerd te worden om haar duurzame varkenshouderij. De varkensketen draagt bij aan de welvaart van de burgers in Nederland met de productie van maatschappelijk geaccepteerd en duurzaam geproduceerd varkensvlees waarbij de voedselveiligheid gewaarborgd is.

Ondernemers in de varkenshouderij hebben te maken met een opeenstapeling van vaak beperkende beleidsmaatregelen. Op lokaal niveau zorgen procedures en gebrek aan draagvlak voor stagnatie waardoor veel varkenshouders nauwelijks mogelijkheden hebben hun bedrijf duurzaam te ontwikkelen.

Voor de toekomst van de varkenshouderij zijn onderzoek, innovatie en kennisdeling een basis voor het behoud van de vooraanstaande concurrerende positie van en maatschappelijk draagvlak voor de Nederlandse varkenshouderij.

Robuust varken

Met onderliggende onderzoeksagenda verbindt de varkensvleesketen de thema's maatschappelijke acceptatie (waaronder diergezondheid en dierwelzijn) én duurzaamheid door zich te richten op 'het robuuste varken'.

Een robuuste zeug zal vitale biggen werpen, met een geringe biggensterfte en optimale start als gevolg. Aan het robuuste varken zijn geen ingrepen nodig, met uitzondering van het aanbrengen van oornummers voor identificatie. Couperen van staarten, knippen of slijpen van tandjes van pasgeboren biggen en castreren van beerbiggen zouden op termijn achterwege kunnen blijven. Het robuuste varken kan soorteigen gedrag vertonen in een omgeving waarin natuurlijke gedrag mogelijk is. In combinatie met preventief diermanagement leidt dit tot een minimale noodzaak voor de inzet van antibiotica.

De prioriteiten in deze onderzoeksagenda zijn de maatschappelijke onderwerpen:

- Vitaliteit van biggen
- Intacte staarten
- Castratie van varken
- Informatiestromen in de varkenshouderij
- Antibioticagebruik

Met deze onderzoeksagenda wil de POV structuur aanbrengen binnen het onderzoek varkenshouderij. Vanuit de onderzoekagenda wordt verbinding gezocht met lopende en nieuwe projecten. Tevens wordt een efficiëntieslag gemaakt wat betreft kosten, aansturing en rapportage.

Prioriteiten 2017-2020

Voor de jaren 2017-2020 is prioriteit aangebracht in alle uitdagingen waarvoor de varkenshouderij staat. Maatschappelijke discussie die de prioriteit op nieuwe of andere onderwerpen legt, maar ook exportbelemmeringen, kunnen aanleiding zijn om de prioritering van onderzoeksonderwerpen aan te passen. Bijvoorbeeld door de uitvoering van onderzoek te versnellen en/of nieuwe onderzoeksprojecten onder te brengen in de agenda. Dit alles onder verantwoordelijkheid van de Stuurgroep Onderzoek Varkenshouderij.

De prioriteiten worden in de onderzoeksagenda gepositioneerd als werkpakketten, te weten:

- A. Vitaliteit biggen
- B. Verantwoord omgaan met staarten
- C. Castratie en berengeur
- D. Informatiestromen in de varkenshouderij
- E. Verminderen van antibioticagebruik – pilot gezonde bedrijven

Kennisdeling en communicatie

Kennisdeling en -ontsluiting is belangrijk onderdeel binnen alle projecten. Maar er wordt wel onderscheid gemaakt tussen kennisdeling en communicatie.

Kennisdeling is gericht op ontsluiten en implementeren van kennis die ontwikkeld wordt binnen de projecten. De kennis wordt hierbij verankerd in kennisartikelen in vakbladen, trainingen, leeractiviteiten, studiegroepbijeenkomsten, onderwijsmateriaal, etc.

Bij communicatie gaat het om het delen van informatie over het project en de effecten ervan.

Communicatie is veelal gericht op andere doelgroepen dan de primaire sector zelf. Communicatie

wordt binnen de sector vooral ingezet voor werving voor deelname aan activiteiten of verkrijgen van draagvlak voor het thema.

De governance

Om onze concurrentiepositie te behouden, is het belangrijk dat er collectief wordt geïnvesteerd in onderzoek. Het onderbrengen van afzonderlijke projecten binnen een onderzoeksprogramma is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Door de betrokkenheid van zowel de primaire sector, het private bedrijfsleven als de overheid zal opschaling en vernieuwing snel kunnen plaatsvinden.

In nieuwe vormen van onderzoek en innovatie draagt zowel overheid (publiek) als bedrijfsleven (privaat) haar steentje bij. In de vorm van aansturing, faciliteren, in kind inzet, maar zeker ook in geld.

Stuurgroep Onderzoek Varkenshouderij

Aansturing van de onderzoeksagenda wordt uitgevoerd door een Stuurgroep Onderzoek Varkenshouderij, waarin alle financiële (ketenpartners) partners betrokken zijn. Zij dragen gezamenlijk bij aan de financiering van de onderzoeksagenda en bepalen in overleg de prioritering en koers voor de komende jaren. Deze Stuurgroep krijgt de taak om de onderzoeksagenda varkenshouderij aan te sturen, met al haar werkpakketten. Maar gaat ook structuur geven aan onderzoek varkenshouderij op de middellange en lange termijn.

Begeleidingscommissies

De prioriteiten voor de onderzoeksagenda zijn gesteld. Zoals benoemd in de ambitie is het de bedoeling dat de onderzoeksagenda als kapstok gaat fungeren. Naast aansturing via de Stuurgroep wordt de onderzoeksagenda inhoudelijk gemonitord door varkenshouders en ketenpartijen via een Begeleidingscommissie per werkpakket/ project. Naast inhoudelijk monitoring gaan deze Begeleidingscommissies van de onderzoeksagenda een rol spelen bij vraagarticulatie en prioritering in de toekomst.

Structuur

De Stuurgroep is het bestuurlijke orgaan. De Stuurgroep wordt gefaciliteerd door een programmaleider. De programmaleider Onderzoek varkenshouderij heeft nauw contact met de projectleider van elk van de werkpakketten. In figuur gaat dat er als volgt uit zien:

Figuur: Organisatiestructuur Onderzoeksagenda varkenshouderij

Begroting en financiering

De financiering van Onderzoeksagenda Varkenshouderij is een mix van publiek en private geld. Het private deel bestaat uit in kind en cash bijdrages van uit de primaire sector en ketenpartners. Per onderzoeksproject is een begroting gemaakt en is de verdeling publiek en privaat geld benoemd. De verdeling is afhankelijk van of het project een maatschappelijk of sectoraal thema heeft. Bij een maatschappelijke thema is een hogere publieke inbreng gewenst. Bij thema's van meer sectoraal belang is de verdeling 50-50.

Betrokken ketenpartners: COV, Nevedi, Topigs Norsvin, PIC, Next Genetics, KNMvD, Vee&Logistiek, VBV en het Partnership Innovators in de varkenshouderij en varkensvleesketen.

